

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Кафедра філософії природничих факультетів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

“_____” _____ 20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Антична філософія»**

напряму підготовки	6.030101 – «Філософія»
для спеціальності	6.030101 – «Філософія»
факультету	філософського

**Кредитно-модульна система
організації навчального процесу**

2012 – 2013

«Антична філософія». Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки 6.030101 – «Філософія», спеціальністю 6.030101 – «Філософія». „___” _____, 20__.- __ с.

Розробники:

Райхерт К.В., старший викладач кафедри філософії природничих факультетів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії природничих факультетів

Протокол № ___ від. “ ___ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедрою

філософії природничих факультетів _____ (Чайковський О.В.)

(підпис)

“ ___ ” _____ 20__ р

Схвалено методичною комісією філософського факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Протокол № ___ від. “ ___ ” _____ 20__ р.

“ ___ ” _____ 20__ р. Голова _____ (Петриківська О.С.)

(підпис)

©Райхерт К.В, 2012
© ОНУ імені І.І. Мечникова, 2012

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0203 - Гуманітарні науки	Нормативний	
	Напрямок підготовки 6.030101 – «Філософія»		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 6.030101 – «Філософія»	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>немає</i>		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 144			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 самостійної роботи студента - 4		Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	<i>Лекції</i>
	38 год.		24 год.
	<i>Практичні, семінарські</i>		
	34 год.		8 год.
	<i>Лабораторні</i>		
	0 год.		0 год.
	<i>Самостійна робота</i>		
72 год.	112 год.		
<i>ІНДЗ:</i> 0 год.			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1

для заочної форми навчання – 0,29

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення на прикладі історії античної філософії з основами історико-філософського дослідження, що є невід'ємною складовою сучасного філософського аналізу дійсності.

Завдання: з'ясувати внутрішню логіку розвитку античної філософії і внесок видатних філософів в скарбницю античної культури;

засвоїти зміст основних категорій античної філософії та їхнє значення в подальшому розвитку європейської філософії;

практично застосовувати філософське знання як методологічну основу наукових досліджень і соціальної практики;

виховувати культуру розумового мислення та ціннісну оцінку уявлень дійсності;

формуванню навички аналізу філософських текстів.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: основні ідеї, висунуті найбільш значними представниками античної філософії;

соціально-економічні умови появи тих чи інших філософських концепцій;

біографічні дані видатних представників античної філософії;

характеристику історичних типів світогляду;

історичну генезу предмета філософії в історії світової філософії;

основні світоглядні та методологічні засади філософського осмислення дійсності.

вміти: зіставляти різні філософські концепції одна з одною, виявляти подібність і різницю між ними, оцінювати ці концепції, виявляти їхнє значення для сучасності;

застосовувати філософські засоби пізнання, методологічні засади культури, науки й техніки до аналізу проблемних ситуацій і вибору оптимальних рішень у професійній та соціальній галузях життєдіяльності;

аналізувати явище і процеси природи, події громадського життя, власні ціннісні орієнтації, досягнення науки, техніки і культури, з точки зору античних філософських концепцій;

використовувати практичні навички самовизначення у світоглядних позиціях, захисту своїх переконань, культури спілкування, інтелектуальної взаємодії з колегами;

брати участь і відстоювати свої переконання в дискусіях;

працювати з філософськими текстами, аналізувати їх.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Досократична філософія.

Тема 1. Вступ до історії античної філософії. Виникнення філософії в Давній Греції. Вступ до історії філософії. Місце історії античної філософії в загальній історії філософії. Проблема походження філософії. Версія походження філософії в Давній Греції, відома як «Грецькому чуду». Версія запозичення греками філософії у середземноморських народів (фінікійці, єгиптяни, іранці). Міфологічна версія походження філософії. Гомер. Гесіод. Орфей. Ферекид. Архаїчні поети. Сім мудрих. Етимологія давньогрецького слова «філософія».

Тема 2. Поняття «досократики». Мілетська школа. Походження та визначення понять «досократична філософія» та «досократики». Поняття «доплатоніки» та «дософісти». Модель наступництва давньогрецьких філософів Діогена Лаертського та поділ досократичної філософії на іонійську та італійську філософії. Мілетська школа (Фалес, Анаксимандр, Анаксімен, Діоген Аполонійський).

Тема 3. Геракліт Ефеський. Піфагореїзм. Елейська школа. Емпедокл. Вчення Геракліта Ефеського про Логос. Піфагор. Піфагорійський Союз. Алкмеон. Філолай. Ксенофан і Елейська філософська школа (Парменід, Зенон Елейський, Меліс). Вчення Емпедокла про чотири елементи.

Тема 4. Гіппократ. Анаксагор. Атомізм. Школа Гіппократа. Гомеомерії Анаксагору. Архелай. Атомізм Левкіппа та Демокрита.

Змістовий модуль 2.

Класична давньогрецька філософія.

Тема 5. Перша софістика. Перші історики. Походження античної софістики. Горгій. Протагор. Старші та молодші софісти. Геродот. Фукидід.

Тема 6. Сократ і сократичні школи. «Сократичне питання». Філософські погляди Сократа. Сократичний метод. Майєвтика. Іронія Сократа. Кініки (Антисфен, Діоген Синопський, Кратет). Кіренаїки (Аристипп). Мегаро-еретрейська школа (діалектики). Федон. Есхін.

Тема 7. Платон. Призначення філософії. Теорія пізнання. Діалектичний метод. Фізика. Вчення про державу. Проблема неписаного вчення Платона.

Тема 8. Аристотель. «Органон» (діалектика, аналітика, топіка). Риторика та поетика. «Перша філософія» (метафізика). Фізика. Етика. Політика. Історія філософії.

Змістовий модуль 3.

Елліністична та римська філософія.

Тема 9. Платонізм. Перипатетизм. Давня Академія. Друга Академія. Нова Академія. Неопіфагореїзм. Перипатетична школа й історія наук.

Тема 10. Практична філософія. Скептицизм (піронізм, новий скептицизм Секста Емпірика). Стоїцизм (ранній, середній та римський). Епікуреїзм. Еклектика (Цицерон).

Тема 11. Неоплатонізм. Амелій. Амоній Саккас. Плотін. Порфірій. Ямвліх. Прокл.

Тема 12. Загальна характеристика античної філософії. Проблеми сучасної історіографії античної філософії. Особливості античної філософії. Сучасні проблеми дослідження історії античної філософії та способи їх розв'язання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Досократична філософія.												
Тема 1. Вступ до історії античної філософії. Виникнення філософії в Давній Греції.		2	2			4		2				4
Тема 2. Поняття «досократики». Мілетська школа.		4	2			6		2	2			10
Тема 3. Геракліт Ефеський. Піфагореїзм. Елейська школа. Емпедокл.		4	4			8		2				10
Тема 4. Гіппократ. Анаксагор. Атомізм.		4	2			6		2				10
Разом за змістовим модулем 1	48	14	10			24	44	8	2			34
Змістовий модуль 2. Класична давньогрецька філософія.												
Тема 5. Перша		2	2			4		2				10

софістика. Перші історики.												
Тема 6. Сократ і сократичні школи.		2	2			4		2				10
Тема 7. Платон		4	4			8		2	2			12
Тема 8. Аристотель.		4	4			8		2	2			12
Разом за змістовим модулем 2	48	12	12			24	56	8	4			44
Змістовий модуль 3. Елліністична та римська філософія.												
Тема 9. Платонізм. Перипатетизм.		2	2			4		2				10
Тема 10. Практична філософія.		4	4			8		2	2			10
Тема 11. Неоплатонізм.		4	4			8		2				10
Тема 12. Загальна характеристика античної філософії. Проблеми сучасної історіографії античної філософії.		2	2			4		2				4
Разом за змістовим модулем 3	48	12	12			24	44	8	2			34
Усього годин	144	38	34			72	144	24	8			112

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до історії античної філософії. Виникнення філософії в Давній Греції.	2
2	Поняття «досократики». Мілетська школа.	2
3	Геракліт Ефеський. Піфагореїзм. Елейська школа.	4

	Емпедокл.	
4	Гіппократ. Анаксагор. Атомізм.	2
5	Перша софістика. Перші історики.	2
6	Сократ і сократичні школи.	2
7	Платон.	4
8	Аристотель.	4
9	Платонізм. Перипатетизм.	2
10	Практична філософія.	4
11	Неоплатонізм.	4
12	Загальна характеристика античної філософії. Проблеми сучасної історіографії античної філософії	2
	Усього	34

6. Теми практичних занять:

практичні заняття не передбачені навчальним планом.

7. Теми лабораторних занять:

лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до історії античної філософії. Виникнення філософії в Давній Греції.	4
2	Поняття «досократики». Мілетська школа.	6
3	Геракліт Ефеський. Піфагореїзм. Елейська школа. Емпедокл.	8
4	Гіппократ. Анаксагор. Атомізм.	6
5	Перша софістика. Перші історики.	4
6	Сократ і сократичні школи.	4
7	Платон.	8
8	Аристотель.	8
9	Платонізм. Перипатетизм.	4
10	Практична філософія.	8
11	Неоплатонізм.	8
12	Загальна характеристика античної філософії. Проблеми сучасної історіографії античної філософії	6
	Усього	72

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання:

Індивідуальне навчально-дослідне завдання не передбачене навчальним планом.

10. Методи навчання

У цілому методи навчання для курсу «Антична філософія» залишаються традиційними – це лекції та семінари. Лекції та семінари здебільшого мають досить традиційну форму, це – розповідь із застосуванням дошки та деяких технічних засобів навчання – ілюстрацій, альбомів, карт, схем тощо.

11. Методи контролю

Оцінювання здійснюється на підставі рівноваги усіх студентів, намагається бути вкрай об'єктивним та відкритим. У будь-якому разі студент може дістати пояснення щодо одержаних ним балів. Згідно з наказом Міністра Освіти України (№1/9-761 від 30.12.2005) кожен студент має право скласти іспит (залік) двічі – перший раз викладачу, другий – комісії для більшої об'єктивності оцінки.

Кінцева оцінка студента складається з суми балів, одержаних протягом усього семестру та іспиту наприкінці курсу. Курс поділений на три змістових модулі. Протягом першого змістового модуля студент може отримати 30 балів – за участь у семінарах, протягом другого змістового модуля студент може заробити 30 балів – за участь у семінарах та протягом третього змістового модуля студент може одержати 40 балів – за участь у семінарах і складаючи іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				
T1	T2	T4	T3	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
5	5	10	10	5	5	10	10	10	10	10	10	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	--

13. Рекомендована література

Базова

1. Античная философия: Энциклопедический словарь / Под ред. П. П. Гайденко. – М.: Прогресс-Традиция, 2008. – 896 с.
2. Арним Г. История античной философии: Пер. с нем. – М.: ЛКИ, 2007. – 264 с.
3. Асмус В. Ф. Античная философия. – М.: Высшая школа, 1976. – 544 с.
4. Гомперц Т. Греческие мыслители: В 2-х тт. / Пер. с нем. Д. Жуковского и Е. Герцык. – СПб.: Алетейя, 1999.
5. Греческая философия: В 2-х тт. / Под ред. М. Канто-Спербер. – М.: Греко-латинский кабинет Ю. А. Шичалина, 2006.
6. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів: Львівський університет ім. І. Франка, 1993. – 257 с
7. Коплстон Ф. История философии. Древняя Греция и Древний Рим: В 2-х тт. / Пер. с англ. Ю. А. Алакина. – М.: ЗАО Центр Полиграф, 2003.
8. Лосев А. Ф. История античной эстетики: В 8 тт. – М.: АСТ, 2000.
9. Пролеев С. В. История античной философии. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2001. – 512 с.
10. Татаркевич Вл. История философии. Античная и средневековая философия / Пер. с пол. В. Кваскова. – Пермь: Изд-во Пермского университета, 2000. – 482 с.
11. Чанышев А. Н. Философия Древнего мира. – М.: Высшая школа, 1999. – 703 с.
12. Целлер Э. Очерки истории греческой философии: Пер. с нем. – СПб.: Алетейя, 1996. – 296 с.

Допоміжна

1. Античные гимны / Ред. и сост. А. А. Тахо-Годи. – М.: МГУ, 1988. – 362 с.
2. Античные риторика / Сост. А. А. Тахо-Годи. – М.: МГУ, 1978. – 352 с.
3. Античные теории языка и стиля: (Антология текстов): [Сб.] / Общ. ред. О. М. Фрейденберг. – СПб.: Алетейя, 1996. – 362, 1 с.
4. Антология кинизма. Фрагменты сочинений кинических мыслителей – М.: Наука, 1980. – 400 с.
5. Аристотель. Сочинения: В 4-х тт. – М.: Мысль, 1976-1983.
6. Гесиод. Полное собрание текстов: Пер. с др.-греч. – М.: Лабиринт, 2001. – 256 с.
7. Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. – М.: Мысль, 1979. – 629 с.
8. Ксенофонт. Воспоминания о Сократе. – М.: Наука, ИФ РАН, 1993. – 592 с.
9. Лурье С. Я. Демокрит. Тексты, перевод, исследования. – Л.: Наука, 1970. – 664 с.

10. Маковельский О. Софисты: В 2-х выпусках. – Баку, 1940-41.
11. Марк Аврелий Антонин. Размышления. – Л.: Наука, 1985. – 246 с.
12. Мыслители Рима (Лукреций, Сенека, Цицерон, Эпиктет, марк Аврелий). – Х.: Фолио, 1998. – 830 с.
13. Ораторы Греции / Сост. М. Л. Гаспаров. – М.: Художественная литература, 1985. – 496 с.
14. Платон. Сочинения: В 4-х тт. – М.: Мысль, 1990-1994.
15. Плотин. Сочинения. – СПб.: Алетейя, 1995. – 672 с.
16. Плутарх. Сочинения. – СПб.: СПбГУ, 2008. – 383 с.
17. Прокл. Первоосновы теологии. – М.: Прогресс, 1993. – 320 с.
18. Римские стоики: Сенека, Эпиктет, Марк Аврелий. – М.: Республика, 1995. – 463 с.
19. Секст Эмпирик. Сочинения: В 2-х тт. – М.: Мысль, 1976.
20. Сенека, Луцилий Анней. Философские трактаты. – СПб.: Алетейя, 2001. – 401 с.
21. Тит Лукреций Кар. О природе вещей / Пер.с лат. Ф. Петровского. – М.: Художественная литература, 1983. – 383 с.
22. Феофраст. Исследования о растениях. – М.: АН СССР, 1951. – 591 с.
23. Феофраст. Характеры. – Л.: Наука, 1974. – 124 с.
24. Фрагменты ранних греческих философов. Часть 1. – М.: Наука, 1989. – 576 с.
25. Фрагменты ранних стоиков: В 3-х тт. – М.: Греко-латинский кабинет Ю. А. Шичалина, 1998-2010.
26. Цицерон. Философские трактаты. – М.: Наука, 1985. – 382 с.
27. Эллинские поэты VIII - III века до н. э. Эпос, элегия, ямбы, мелика. – М.: Ладомир, 1999. – 528 с.
28. Ямвлих. Жизнь Пифагора. - М.: Алетейя, Новый Акрополь, 1998. – 248 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Якова Кротова. – Режим доступу: <http://krotov.info/>
2. Бібліотека Фонду сприяння розвитку психічної культури. – Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/>
3. Електронна бібліотека Студентської наукової спілки. – Режим доступу: <http://www.sno.pro1.ru/lib/>
4. Цифрова бібліотека з філософії. – Режим доступу: <http://filosof.historic.ru/>